

EXAMENSARBETE

Våren 2007

Läroarutbildningen

Läroarstudenters syn på ämnet idrott och hälsa

Författare

Linus Nilsson

Kajsa Svensson

Handledare

Tony Kajrup

www.hkr.se

Lärarstudenters syn på ämnet idrott och hälsa

Linus Nilsson
Kajsa Svensson

Abstract

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur blivande lärare ser på ämnet idrott och hälsa och dess status i skolan. Undersökningen baseras på en studiegrupp bestående av 229 lärarstudenter vid Högskolan i Kristianstad. Undersökningen är en kvantitativ studie som utfördes med enkäter. Studenterna har fått besvara frågor om sin uppfattning och åsikter om ämnet idrott och hälsa. Resultatet av studien visar att den egna skoltiden i stor utsträckning påverkar lärarstudenternas uppfattning om ämnet idrott och hälsa. Positiva erfarenheter av ämnet från den egna skoltiden genererar oftast till att ämnet värderas högre senare i livet. I studien framkommer även skillnader mellan könen. Kvinnor har generellt sett sämre erfarenheter av ämnet idrott och hälsa.

Ämnesord: Status, idrott och hälsa, lärarstudenter, skola

INNEHÅLL

FÖRORD	5
1. INLEDNING	7
1.1 SYFTE.....	7
1.2 FRÅGESTÄLLNING	7
2. FORSKNINGSBAKGRUND	8
2.1 IDROTTSÄMNETS HISTORIK	8
2.1.1 <i>Skolgymnastikens uppkomst</i>	8
2.1.2 <i>Brytningen med Ling</i>	9
2.1.3 <i>1950-1970-talets fysiologiska ideologi</i>	10
2.1.4 <i>1970-1994 osäkerhetsfasen</i>	10
2.1.5 <i>Hälsofasen</i>	10
2.2 ÄMNET IDROTT OCH HÄLSA SETT UR ETT GENUSPERSPEKTIV.....	11
2.2.1 <i>Folkskolans uppdelade gymnastikundervisning</i>	11
2.2.2 <i>Grundskolans tillkomst</i>	11
2.2.3 <i>Pojkar och flickors inställning till ämnet idrott och hälsa</i>	11
2.3 SKOLÄMNET IDROTT OCH HÄLSAS STATUS	12
2.3.1 <i>Internationell och nationell forskning</i>	13
2.3.2 <i>Idrottslärares uppfattning</i>	14
2.3.3 <i>Elevers, föräldrars och allmänhetens uppfattning</i>	14
2.4 IDROTT OCH HÄLSA I SKOLAN.....	15
2.5 SAMVERKAN MELLAN IDROTT OCH HÄLSA OCH ANDRA ÄMNEN	18
2.6 TEORETISKA OCH PRAKTISKA ÄMNEN	18
3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	19
3.1 DUALISM.....	19
3.2 FENOMENOLOGISKT TANKESÄTT	20
3.3 SOCIOKULTURELLT PERSPEKTIV	20
4. EMPIRI	21
4.1 VAL AV METOD	21
4.2 URVAL	22
4.3 DATAINSAMLING	22
4.4 BORTFALLSANALYS	22
4.5 ENKÄTUTFORMNING	23

4.6 ETISKA ÖVERVÄGANDEN	23
4.7 PILOTSTUDIE	24
4.8 BEARBETNING.....	24
5. RESULTAT	24
5.1 BESKRIVNING AV MATERIALET.....	25
5.2 HUR SER LÄRARSTUDENTER PÅ ÄMNET IDROTT OCH HÄLSA?	25
5.3 UPPFATTAS ÄMNET OLIKA BEROENDE PÅ VILKET KÖN STUDENTEN HAR?	25
5.3.1 Skillnader i uppfattning om ämnet idrott och hälsa	25
5.3.2 Synen på ämnets förändrade status	26
5.3.3 Upplevelser från den egna skoltiden	26
5.4 UPPFATTAR STUDENTERNA ÄMNET IDROTT OCH HÄLSA OLIKA BEROENDE PÅ HUR DE UPPLEVDE ÄMNET UNDER SIN EGEN SKOLGÅNG?	27
5.4.1 Åsikter om ämnets relevans	27
5.4.2 Rangordning av ämnet idrott och hälsa	28
5.5 PÅSTÅENDE OM ÄMNET IDROTT OCH HÄLSA	28
6. DISKUSSION	29
6.1 SAMBAND MELLAN EGEN SKOLGÅNG OCH UPPFATTNINGAR	30
6.2 ÄMNETS STATUS	30
6.3 SKILLNADER UR GENUSPERSPEKTIV	31
6.4 LÄRARSTUDENTERNAS UPPFATTNING OM IDROTTSÄMNET	32
6.5 SLUTSATSER OCH VIDARE FORSKNING	33
6.6 METODDISKUSSION.....	34
7. SAMMANFATTNING	35
REFERENSLITTERATUR	36
BILAGOR	38
BILAGA 1	38
BILAGA 2	39

Förord

Vi vill precis som Arja Saijonmaa tacka livet, för det gett oss så mycket! Till exempel möjligheten att få skriva en sådan här underbar uppsats. Vi vill även tacka vår härliga handledningsgrupp med Lollo Sollerhed och Tony Kajrup i spetsen. Tack för bra feedback och givande respons på vår studie.

Kristianstad 2007-05-16

Linus Nilsson

Kajsa Svensson

1. Inledning

Vi är två lärarstudenter som studerar på Högskolan Kristianstad. För tillfället läser vi det allmänna utbildningsområdets C-kurs (AU3). Vi har fått höra från våra klasskamrater att det finns studenter i AU3 som anser att de praktiska ämnena i skolan såsom till exempel Idrott och hälsa är onödiga. En student på Lärarprogrammet på Högskolan Kristianstad uttryckte att Idrott och hälsa är ett ämne med låg status och som inte borde förekomma i skolan. Skulle det förekomma borde i så fall undervisningen vara helt teoretisk och den praktiska delen borde plockas bort. För oss som blivande lärare i ämnet Idrott och hälsa låter detta helt ofattbart, men där var ytterligare en del studenter som höll med i uttalandet. Vilka faktorer inverkar på de här åsikterna och finns det någon relevans i dem? Är detta en generell uppfattning bland lärarstudenter eller var det en minoritet av studenterna som vi råkade höra diskutera?

Annerstedt (2001) benämner ämnet idrott och hälsa som ett ämne i kris som ifrågasätts och anses vara ett skolämne med låg status. Under 1990-talet gick diskussionen kring ämnet om huruvida det skulle finnas över huvudtaget och med det följde även nedskärningar av antalet skoltimmar i idrott och hälsa. Idrott och hälsa A och B är även kurser som studenter inte behöver räkna med vid ansökan till högskola, så vida de inte höjer jämförelsetalet i ansökan (Verket för högskoleservice, 2005). Utifrån dessa belägg ville vi göra en undersökning om hur studenter på lärarutbildning ser på ämnet idrott och hälsa samt dess status som ämne.

1.1 Syfte

Syftet är att undersöka hur blivande lärare ser på ämnet idrott och hälsa och dess status i skolan.

1.2 Frågeställning

- Hur ser lärarstudenter på ämnet idrott och hälsa?
- Uppfattas ämnet olika beroende på vilket kön studenten har?
- Anser lärarstudenter att statusen på ämnet idrott och hälsa har ökat eller minskat de senaste tio åren?
- Uppfattar studenterna ämnet idrott och hälsa olika beroende på hur de upplevde ämnet under sin egen skolgång?

2. Forskningsbakgrund

Forskningsbakgrundens disposition ser ut enligt följande: Först ges en kort historisk bakgrund till hur idrottsämnet bildades och hur ämnet har utvecklats under de senaste 200 åren. Därefter följer en beskrivning av ämnet idrott och hälsa utifrån perspektiven genus, status, skola och samverkan. Avslutningsvis kommer ett stycke innehållande en redogörelse om praktiska och teoretiska ämnen.

2.1 Idrottsämnets historik

För att ge läsaren en djupare förståelse beträffande ämnet idrott och hälsa följer nedan en beskrivning av dess historia.

2.1.1 Skolgymnastikens uppkomst

Linggymnastiken skapad av Per Henrik Ling (1776-1839) anses vara starten på den svenska gymnastiken. Linggymnastiken bestod av ett system av kroppsövningar som skulle utföras med bestämda rörelser i stora grupper under kommando av en auktoritär ledare (Lundvall & Meckbach, 2003). Linggymnastiken växte fram ett par år efter att Sverige förlorat Finland. En nationell ideologi om att fostra de svenska pojkarna till fysiskt starka och målmedvetna individer, ledde till att Ling 1813 fick i uppdrag att starta gymnastiklärarutbildningen i Stockholm som fick namnet GCI, Gymnastiska Centralinstitutet (Nationalencyklopedin, 2007). Det var heller ingen tillfällighet att värnplikt hade införts året innan (Annerstedt, 2001). Ling tog stort intryck av den tyska gymnastiken när han utformade sina kroppsövningar och dess skapare Jahn hade utformat övningarna just för att höja nationalkänslan och stridsförmågan hos landets manliga befolkning (Lundvall & Meckbach, 2003). Linggymnastiken kom till att få fyra olika inriktningar:

1. Pedagogisk gymnastik: Syftet var att skapa enhet mellan de olika kroppsdelarna. Förenklat kan man säga att den motsvarade skolgymnastiken.
2. Militär gymnastik: I syfte till att skapa enhetlighet mellan kroppen och vapnet till exempel fäktning.
3. Medikal gymnastik: Med syfte att återsälla enhetlighet mellan den skadade delen och resten av kroppen. Detta kom att kallas sjukgymnastik.

4. Estetisk gymnastik: Balett och annan danskonst som skulle syfta till att uttrycka enhetlighet mellan kroppens andliga och kroppsliga väsen (Annerstedt, 2001; Lundvall & Meckbach, 2003).

Skolgymnastik blev ett obligatoriskt ämne 1820 i läroverken och när folkskolan öppnades 1842 var gymnastik ett av de obligatoriska ämnena (Ekberg & Erberth, 2000). Det var inte enbart nationalistiska och militära motiv som låg bakom införandet av ämnet i skolan. Andra skäl var att gymnastiken skulle härda barnen och öka deras immunförsvar. Gymnastiken skulle även fungera som en motvikt till allt stillasittande arbete i skolan (Annerstedt, 2001).

Hjalmar Ling (1820-1886) son till Per Henrik Ling (1776-1839) fortsatte i sin fars fotspår och utvecklade Linggymnastiken genom att systematisera och föra in övningarna i tabeller som gav undervisningen en bestämd form och regelverk. Detta ledde till att Linggymnastiken även fick ett genombrott på den internationella arenan. Han utvecklade också ett pedagogiskt hjälpmedel för gymnastiklärarna som fick namnet dagövning. Denna övning utarbetades med syftet att tillgodose hela kroppens rörelsebehov under en hel dag (Ekberg & Erberth, 2000). Hjalmar Ling avsatte även mycket tid till att förbättra gymnastiksalarna och dess utrustning, ribbstolen är ett exempel på redskap som han introducerade. På 1800-talet var det ovanligt med gymnasiepedagoger som ansåg att gymnastik var något för den kvinnliga befolkningen: Hjalmar Ling var en av få som förespråkade att gymnastikämnet skulle införas även för flickor och kvinnor (Ekberg & Erberth, 2000). Arvet efter Per Henrik och Hjalmar Ling och deras idéer levde kvar och präglade både svensk och till viss del även internationell gymnastikundervisning ända fram till 1940-talet (Nationalencyklopedin, 2007).

2.1.2 Brytningen med Ling

Från och med 1900-talets början hade idrottsrörelsen börjat få fotfäste i nordnorden och representanter från detta område började kritisera skolgymnastiken, som vid den här tidpunkten fortfarande byggde på Linggymnastiken. Det var i grannlandet Danmark som ifrågasättandet av Lings idéer startade men det spred sig snabbt även till Sverige (Ekberg & Erberth, 2000). Kritikerna hävdade att Linggymnastiken var för stereotyp och inte vetenskapligt underbyggd, de ville införa mer fria övningar och lek i undervisningen. Efter OS i Stockholm 1912 kom den moderna idrottsrörelsen att få allt större inflytande över gymnastikämnet i skolan och skolgymnastiken förändrades till att bli mer sport- och tävlingsinriktad samtidigt som rörelserna blev mer naturliga (Ekberg & Erberth 2000; Nationalencyklopedin, 2007).

2.1.3 1950-1970-talets fysiologiska ideologi

Ny forskning inom fysiologi kom under 1950-talet att utgöra ämnets bas och konditionsträning kom till att bli ett centralt begrepp. Man började även fokusera på hälsa och styrka och till viss del även musik. Under den här perioden började samundervisningen få sitt stora genombrott, tidigare så hade nästan alla klasser delats upp efter kön under gymnastiklektionerna (Annerstedt 2001; Ekberg & Erberth, 2000). Enligt fysiologisk forskning skulle undervisningen bedrivas tre gånger i veckan och gymnastiklärarnas uppgift blev förenklat sagt att få eleverna att svettas. Även undervisningsmetoden ändrades från kollektiv, disciplinerade, och hård till att eleverna på egen hand skall utveckla motivation för att medverka och för att känna rörelseglädje (Annerstedt, 2001).

2.1.4 1970-1994 osäkerhetsfasen

Annerstedt (2001) har valt att kalla perioden mellan 1970-1974 för osäkerhetsfasen på grund av allt mindre centrala anvisningar och riktlinjer. Ämnet byter också namn från gymnastik till idrott. Även idrottsämnets målsättning vidgades och kom till att spänna över såväl elevernas fysiska, psykiska som estetiska utveckling. Denna breddning av ämnets målsättning samt att även innehållet expanderade till att innehålla både idrottsliga färdigheter och till exempel ekologiska samband ledde till att idrottslärarna blev mer osäkra och oense om vad de egentligen skulle lägga fokus på under lektionerna (Annerstedt, 2001).

2.1.5 Hälsfasen

Från och med 1994 går ämnet under benämningen idrott och hälsa. Som man kan utläsa av namnet ska innehållet förändras till att ha ett ännu tydligare hälsoperspektiv. De nya kursplanerna innehåller en helhetssyn på begreppet hälsa där man ser ett sammanhang mellan livsmiljö, livsstil och hälsa. Kursplanerna innehåller dock inga riktlinjer för hur undervisningen i hälsa ska bedrivas, mer än att ämnet ska stimulera elevernas egen medvetenhet och kunskap om hur deras livsstil påverkar deras hälsa (Annerstedt, 2001). De nationella kursplanerna har även relativt vaga riktlinjer när de gäller det övriga innehållet på undervisningen, idrotterna som nämns är simning och orientering i övrigt är det i stort sett fritt fram att på lokal nivå lägga upp undervisningen efter de förutsättningar som finns. Ämnets obligatoriska tidstilldelningen har även sjunkit något i de nya kursplanerna. (Annerstedt, 2001; Skolverket, 1994).

2.2 Ämnet idrott och hälsa sett ur ett genusperspektiv

Detta avsnitt kommer att behandla skillnader i idrottsundervisningen sett ur ett genusperspektiv.

2.2.1 Folkskolans uppdelade gymnastikundervisning

I folkskolan som blev obligatorisk 1842 infördes gymnastiken successivt och med en klar uppdelning mellan könen. För pojkar ansågs det viktigt med fysisk fostran som en slags förberedelse inför kommande militärtjänst. För flickorna erbjöds i det flesta fall ingen undervisning, man ansåg inte att det fanns några skäl för dem att medverka under gymnastiklektionen. Detta ledde i många fall till att flickorna stod och tittade på när pojkarna utförde sina aktiviteter. 1919 ändrade ämnet namn från gymnastik till gymnastik med lek och idrott och det var först vid den här tiden som undervisning för flickor startade i högre utsträckning än tidigare (Lundvall & Meckbach, 2003).

Enhetskolan startade som försöksverksamhet på vissa orter 1955. I dess studieplan kan man utläsa tydliga skillnader i undervisningen mellan flickor och pojkar. För flickorna ansågs det vara viktigt med estetiska och rytmiska övningar, medan pojkarnas undervisning innehöll de prestationsbaserade spelen samt färdighetsgymnastik (Lundvall & Meckbach, 2003).

2.2.2 Grundskolans tillkomst

Grundskolans tillblivelse 1962 kom till att bli starten på en mer jämställd undervisning dock kunde man fortfarande utläsa skillnader i kursplaner och metodiska anvisningar mellan könen (Lundvall & Meckbach, 2003). Regler om samundervisning tillkom även under denna period, dock var idrotten det sista av alla ämnen att gå över till gemensam undervisning (Carli, 2004). När Lgr 80s kursplaner träder i kraft 1980 (1987 för gymnasieskolan) kan man inte längre utläsa några skillnader mellan pojkar och flickor, och idrottsundervisningen är för första gången jämställd, åtminstone på pappret (Lundvall & Meckbach, 2003).

2.2.3 Pojkar och flickors inställning till ämnet idrott och hälsa

Elever i grundskolans senare del har en uppfattning om ämnet idrott och hälsa som ett mycket roligt ämne. Det visar en nationell undersökning gjord av Redelius 2004 bland 677 elever i årskurs 9 därav 347 flickor och 330 pojkar. De vanligaste faktorerna till att eleverna tycker om idrott och hälsa är att de gillar avbrottet från de andra ämnena, de uppskattar att röra på sig, de anser att det är ett fritt ämne eller att de känner att de presterar bra i ämnet. De elever

som inte uppskattar ämnet nämner oftast en specifik aktivitet som anledning eller att de inte känner att de är duktiga i ämnet. Det skiljer sig mellan pojkar och flickors uppfattningar om ämnet. Generellt har pojkar en mer positiv inställning till ämnet. Pojkarna anser i större utsträckning att ämnet bör ha mer tid på schemat, och att det är viktigare än övriga ämnen. Pojkarna anser även att ämnet är roligare i större utsträckning än vad flickor gör. Det är en aspekt som även kommit fram vid liknande forskning kring ämnet idrott och hälsa. I studien undersöktes eleverna utifrån indelningen positiv respektive negativ inställning till ämnet och utifrån den indelningen studerades pojkars och flickors uppfattning.

Resultatet blev att av de 347 flickorna hade 33 procent en positiv inställning till ämnet, 41 procent var neutrala medan 21 procent hade en negativ inställning till ämnet. Motsvarande siffror för de 330 pojkarna var 46 procent positiva till ämnet, medan 38 procent var neutrala och 11 procent var negativa. Efter den indelningen av tre kategorier inom varje kön kan ett samband ses mellan uppfattningarna. De eleverna med negativ uppfattning av ämnet idrott och hälsa har i högre grad en låg tilltro till sig själva och vad de tror sig kunna klara av. De har även generellt lägre betyg i ämnet. Av de eleverna med positiv inställning ses sambandet att de i större utsträckning tror på sin egen förmåga och oftare har den gruppen även högre betyg. Med hänsyn till om eleverna kategoriseras efter kön finns det i vissa fall en större variation inom könen än mellan pojkar och flickor. "De elever som tror på sig själva och känner sig duktiga är de som blir bekräftade i ämnet och tycker att det är roligt" (Redelius, 2004, s. 170). Att det finns så stor spridning i hur ämnet uppfattas av eleverna ses som ett problem, men flickor bör inte betraktas som förlorare i ämnet. En viktig faktor som verkar styra uppfattningen om ämnet mer, än vilket kön eleven har, är istället om de är aktiva i någon sport eller idrottsrörelse på sin fritid och att eleverna därigenom har vana att röra på sig. De som inte deltar i någon organiserad form av fysisk aktivitet på fritiden har oftare en negativ uppfattning till ämnet idrott och hälsa (Redelius, 2004).

2.3 Skolämnet idrott och hälsas status

I följande avsnitt beskrivs statusen på ämnet idrott och hälsa sett ur olika perspektiv. Avsnittet behandlar även internationell forskning för att ge ett komplement och ett bredare perspektiv till den nationella forskningen.

2.3.1 Internationell och nationell forskning

Forskning visar att idrottslärare i andra länder har ganska låg social ställning (Annerstedt, 1995). Detta tros bero på att idrottsämnet ses som ett ämne som inte ger några livsnödvändiga erfarenheter och därmed inte är så viktigt. Ämnets låga status överförs till lärarna som undervisar i det (Annerstedt, 2001). Teoretiska ämnen har av tradition även värderats högre än praktiska och detta syntes både i ekonomiska jämförelser samt i antalet undervisningstimmar. I Sverige finns ytterligare exempel på att idrottsläraryrket haft lägre status, först 1928 räknades idrottslärarna som fullvärdiga ledamöter av kollegiet. Annerstedt menar vidare att om idrottsämnet i vårt land ska hitta sin identitet, måste ett målinriktat agerande i syfte till att stärka professionen och förbättra kvaliteten på undervisningen ske (Annerstedt, 1995).

En världsomfattande studie som Engström och Redelius (2002) tagit del av visade att idrottsämnet i skolan har låg status jämfört med andra skolämnena. Rapporten från 1997 redogör för en rad negativa samband mellan idrottsämnet och dess existens i skolan. Ämnet har under åren drabbats av nedskärningar både ekonomiskt och tidsmässigt. Vidare anses idrott och hälsa vara ett ämne som har en svag koppling mellan vad officiella representanter menar att ämnet innehåller mot det som idrottslärarna tolkar att undervisning kan innehålla. En vag antydning i rapporten kan även tolkas som att majoriteten av skolledare, ämneslärare samt föräldrar har kritisk inställning till ämnet (Engström & Redelius, 2002).

Något nyare internationell forskning, gjord 2000 av Hardman och Marshall, beträffande statusen på ämnet idrott och hälsa visar liknande resultat. 86 procent av de 126 länder som undersöktes angav att de ansåg att ämnet genom ansträngning hade uppnått samma status som andra ämnen. Analysen av studien visade dock att 57 procent av länderna som deltagit i undersökningen menade att ämnet idrott och hälsa hade lägre status än andra så kallade akademiska ämnen. Det största glappet mellan statusen för idrott och hälsa och de så kallade akademiska ämnena finns i Europaregionen. Den låga statusen och aktningen inför ämnet idrott och hälsa har även visats när det gäller perioder i skolan som är mer ansträngande för eleverna än normalt. 61 procent av länderna i undersökningen svarade att idrottslektionerna oftare ställdes in än lektioner med så kallade akademiska ämnen. Idrottslektioner ställs frekvent in under examinationsperioder då tiden anses behövas mer för de ämnen som examinationen ska ske i. Beträffande värdet på ämnet anger 70 procent av respondenterna i undersökningen att de är skeptiska till om ämnet har något akademiskt värde. Ett flertal

svarade att ämnet gav en generell känsla att vara en distraktion eller att ämnet kan ledas av en tränare eller instruktör. Dessa belägg förekommer främst i kulturer som värderar intellektuella kunskaper framför fysiska (Hardman & Marshall, 2000).

2.3.2 Idrottslärares uppfattning

I en studie av Thedin Jacobsson 2004 kring idrottslärares syn på idrottsundervisningen, visade det sig att idrottslärare tycker att det är viktigt att eleverna ska tycka att idrott och hälsa är ett roligt ämne. I en förfrågan bland eleverna visade det sig att idrott och hälsa var ett av de populäraste ämnena i skolan. Det berodde dels på att eleverna fick göra roliga aktiviteter men även att ämnet innehåller aktiviteter som eleverna uppskattar och som de i viss utsträckning även ägnar sig åt efter skolans slut. Vidare uppfattas ämnet som ett avbrott från de andra ämnena och kan även betraktas som ett andningshål från andra skolämnen. Frågan är om ett ämne kan legitimeras, som främst utgör syftet att vara roligt samt vara avkoppling från andra ämnen. Vidare nämns det att det kan vara dags att våga välja bort aktiviteterna och tydliggöra kunskaper och färdigheter som bör förmedlas i ämnet idrott och hälsa. I intervjuer med idrottslärarna visade det sig även att de hade svårt att definiera begreppet hälsa. För att undvika risken att ämnet idrott och hälsa ska bli ett blekt ämne som endast syftar till att underhålla eleverna med ett antal lösryckta aktiviteter förespråkas att lärare i ämnet definierar dess innehåll. Det krävs att lärarna själva tar möjligheten och beskriver vilka lärprocesser och vilken kunskapsutveckling som ska råda i ämnet (Thedin Jacobsson, 2004).

2.3.3 Elevers, föräldrars och allmänhetens uppfattning

Vart tredje år genomför Skolverket en undersökning om vilken attityd skolelever från årskurs 7 till gymnasienivå, deras föräldrar, lärare samt allmänheten har till skolan. Senaste rapporten presenterades 2003, och där påvisades inga större förändringar i attityden kring lärares arbetssituation eller status. Nästan 50 procent av allmänheten och föräldrarna till skolelever ansåg att lärarnas yrkesstatus är för låg, samtidigt som deras arbetsbörda är för stor. Det förekom skillnad i åsikter mellan föräldrar och allmänhet med högskoleutbildning jämfört med de med kortare utbildning ur samma kategorier. De som har högre utbildning anser i större utsträckning att lärarnas yrkesstatus är för låg. Vidare tycker 40 procent av denna kategori att lärare har otillräcklig erfarenhet av arbetslivet utanför skolans värld, vilket utgör en mindre andel 2003 jämfört med tre år tidigare. Elever i grundskolan samt gymnasieskolan ansåg att ämnet idrott och hälsa var det roligaste ämnet i skolan. Minst roligt ansågs språk (engelska och svenska borträknat) vara. På frågan vilket ämne som de ansåg vara viktigast

hamnade engelska på en första plats, följt av svenska. Det ämne som de ansåg minst viktigt var även på den frågan, språk (engelska och svenska borträknat). Elever i grundskolan hade en mer positiv inställning (roligt och viktigt) till ämnena jämfört med gymnasieeleverna samtidigt som flickor oftare har en positiv inställning till alla ämnena i skolan mot vad pojkar har. När det gäller allmänhetens och föräldrarnas inställning till skolämnena sammanfaller deras åsikter. De rangordnar svenska som viktigaste ämnet, följt av engelska och matte. Minst viktigt ansågs religionskunskap vara (Skolverket, 2004). Ämnet idrott och hälsa står för den största förändringen:

1997 ansåg 48 procent av skolbarnsföräldrarna att det var absolut nödvändigt eller mycket viktigt att eleverna uppnår goda kunskaper och färdigheter i idrott och hälsa. I undersökningen år 2003 var denna andel 78 procent (Skolverket, 2004, s. 91).

2.4 Idrott och hälsa i skolan

När de läroplaner, som nu gäller i den svenska skolan, infördes på 1990-talet innebar det en övergång från regel- och centralstyrning till målstyrd undervisning. Kursplanerna utformades så att de innehöll strävans- och uppnåendemål. Utifrån kursplanerna var det sedan upp till varje skola att tolka dessa och göra lokala kursplaner. Uppmärksamma bör att ansvaret för undervisningen i idrott och hälsa inte odelat läggs på utbildade idrottslärare utan även på klasslärare och annan skolpersonal, som oftast är de som ansvarar för idrottsundervisningen i skolans lägre årskurser (Meckbach & Söderström, 2002).

Ämnet idrott och hälsa är ett så kallat kärnämne i de svenska gymnasieprogrammen. Det betyder att ämnet finns med i alla program som går att läsa på gymnasiet. Idrott och hälsa förekommer som två kurser på gymnasienivå, Idrott och hälsa A samt Idrott och hälsa B. A-kursen är den som utgör kärnämne i gymnasieprogrammen och tillsammans med engelska, matematik, estetisk verksamhet, religionskunskap, samhällskunskap, svenska och naturkunskap bildar de 750 poäng av de 2500 poäng som varje gymnasieprogram består av. Resterande 1750 poäng i gymnasieprogrammen utgörs av karaktärsämnen som profilerar varje program (Skolverket, 1994). Det var dock nära att idrott och hälsa valdes bort som obligatoriskt ämne i början på 90-talet. Dåvarande skolminister Göran Persson ansåg och gav som förslag att idrott och hälsa endast skulle vara ett frivilligt ämne på gymnasiet. Förslaget mottogs av väldiga protester vilket resulterade i att ämnet behölls, dock med stark reducering i timplanen (Meckbach & Söderström 2002). Idrott och hälsa A bygger på de kunskaper eleven

förvärvat under grundskolan och de mål som skolan ska sträva efter att förmedla på gymnasienivå är att eleven:

- *utvecklar sin fysiska, psykiska och sociala förmåga samt en positiv självbild,*
- *utvecklar ett bestående intresse för regelbunden fysisk aktivitet, förstår värdet av detta samt ser dess samband med hälsa och livsstil,*
- *utvecklar sin rörelseförmåga och fördjupar sina kunskaper om hur den egna kroppen fungerar,*
- *fördjupar sina kunskaper om vad som främjar hälsa och utvecklar en god kroppsuppfattning,*
- *utvecklar kunskaper som gör det möjligt att se, välja, värdera och delta i olika former av fysisk aktivitet,*
- *fördjupar sina kunskaper om och i idrott och friluftsliv samt lär sig att ta ansvar för och utnyttja naturen för rekreation och friluftsliv,*
- *utvecklar och fördjupar förmågan att planera, genomföra och utvärdera fysisk aktivitet på egen hand och tillsammans med andra,*
- *utvecklar kunskapen om samspelet mellan människa, teknik och miljö och hur arbetsplatser, miljöer och produkter kan anpassas och utformas efter människans förutsättningar. (Skolverket, 1994)*

För att under gymnasietiden känna välmående när det gäller hälsa är motion och idrott en metod. Det hjälper till att fysiskt förbereda tonårskroppen för det kommande yrkeslivet efter skolgångens slut och det ger individen vägledning att värdera vilken grad av fysisk aktivitet som behövs utifrån individens egna behov.

Den fysiska aktiviteten under gymnasietiden inriktas mot fortsatt uppbyggande av de fysiska kvaliteterna, samtidigt som det efterhand öppnas för en mer individualiserad syn på fysisk aktivitet och idrott (Ekberg & Erberth 2000, s. 184).

Individanpassningen är central och genomförs genom att eleven får ta ansvar för sin utbildning i idrotten. Att bli varse om hur idrott och rörelse påverkar kroppen och kunskap om fysisk aktivitet är betydelsefulla delar i utbildningen. Efter gymnasiet kommer eleven att vara förberedd för det högteknologiska framtida samhället genom att kunna planera och utföra egen träning. Idrott och hälsa har under 1990-talet utvecklats av den enskilda skolan då denna har fått allt större frihet att planera undervisningen. Även inflytandet för den enskilde eleven

har ökat. Det har medfört att motionsformer utanför den traditionella idrottsrörelsen och den traditionella skolundervisningen har vunnit mark i skolan. Lek och avkoppling har blivit självklara inslag i ämnet idrott och hälsa med motiveringen att eleverna ska få prova många olika motionsformer för att locka till ett livslångt intresse för rörelse och hälsa. I och med införandet av 1994 års läroplan minskades den obligatoriska tiden för idrott och hälsa med nästan 80 timmar för grundskolan för att 1998 utökas med 40 timmar. I dag har idrott och hälsa tilldelats 500 timmar av grundskolans timplan. Studier gjorda både i Sverige och utomlands ger bevis på att ämnet idrott och hälsa är jämförelsevis med andra ämnen ett ämne som har låg prioritet och som drabbats av tidsmässiga reduceringar. Ämnet tenderar även att variera stort både i innehåll och i timantal på olika skolor runt om i landet (Ekberg & Erberth, 2000).

Undersökningen *The state and status of physical education in schools in international context* från 2000 utförd av Hardman och Marshall, är en internationell studie gjord på 126 länder världen över. I 92 procent av länderna som undersöktes var det lagstadgat att idrott och hälsa skulle vara ett föreskrivet ämne, åtminstone under någon del under den obligatoriska skolgången, för både pojkar och flickor. Analyserna av data som samlades in för undersökningen visade dock annorlunda, de verkliga förhållandena överensstämde inte med de lagstadgade förväntningarna. I 71 procent av länderna hade idrott och hälsa mindre tid av den lagstadgade tiden för ämnet, och i de resterande 29 procent syns tendenser att ämnet oftast blir inskränkt för att göra plats till andra ämnen. Faktorerna bakom dessa glapp mellan vad som är förväntat och verkligheten är beskrivet som att ämnet generellt inte anses viktigt, brist på uppskattning av allmänheten, nedskärningar i tiden avsatt för ämnet, ekonomiska restriktioner eller avledande av tillgångarna, bristfällig materiella tillgångar, inte tillräckligt med utbildad personal för ämnet, och vissa fall även kunde det bero på attityden till ämnet hos rektorerna. Undersökningen lägger fram bevis på att de flesta länder stämmer in på majoriteten av dessa faktorer. När det gäller avsatt tid för ämnet idrott och hälsa i kursplanerna så framträder två tendenser; den största tiden avsatt för ämnet finns i den lägre upp till den mittersta delen av årskurserna i skolan i åldrarna 9-14 hos eleverna, och ju äldre eleverna blir, desto mindre tid avsätts till idrott och hälsa i kursplanerna. Under elevernas sista år i skolan är det vanligt att idrotten försvinner helt eller blir ett valbart ämne (Hardman & Marshall, 2000).

2.5 Samverkan mellan idrott och hälsa och andra ämnen

Efter Lpo 94 och organisationen av arbetslag som följde med den läroplanen har samverkan mellan Idrott och hälsa och andra ämnen minskat jämfört med hur det var under den tidigare läroplanen, Lgr 80. Som bakomliggande orsak nämns ett antal faktorer och en av dem är de olika arbetslagen i en skola kan utgöra problem när det gäller samverkan eftersom de skapar isolering mellan de olika arbetslagen och idrottslärare får därmed svårt att samverka med lärare utanför det egna arbetslaget. Att det praktiskt är en svårighet för idrottsläraren att samverka med sina kollegor i arbetslaget är även en anledning, speciellt för idrottslärare som endast undervisar i Idrott och hälsa. En undersökning visar även att de lärare som är mest aktiva i arbetslagets arbete anser att de inte har något att vinna på att arbeta samverkande med andra ämnen (Karlefors 2002).

Utifrån erfarenheter från studier av idrottslärare, verkar denna lärarkategori ofta ensam. Detta på grund av att idrottsläraren ofta är ensam ämnesföreträdare på skolan. Idrottsläraren ingår därför inte naturligt i något arbetslag, utan blev istället utanför, lämnad åt sig själv och sina kunskaper (Meckbach & Söderström, 2002).

2.6 Teoretiska och praktiska ämnen

Ämnena i skolan kan enligt tradition delas in i teoretiska eller praktisk-estetiska ämnen, där idrott och hälsa tillhör den senare kategorin. Uppdelningen av ämnena grundas på hur fysiskt aktiv eleven är under lektionen. I teoretiska ämnen sitter eleven mestadels stilla i sin bänk och sysslar med att läsa, skriva, tänka eller tala om någonting. Det teoretiska görs till ämnets innehåll som behandlas sittande där medan läraren vid katedern förmedlar ämneskunskaperna. Ett praktiskt ämne är motsatsen där eleven istället aktiverar hela kroppen, där eleven är mer fysiskt aktiv. I ämnet idrott och hälsa är det främst den del som berör delen hälsa som brukar vara teoretisk (Larsson & Redelius 2004). Uppfattningen stärks vidare av Meckbach och Söderström (2002) som skriver att idrott och hälsa som skolämne sedan länge har tillhört det kunskapsområde som kallas praktisk-estetiska ämnen. Till denna grupp räknas i grundskolan även slöjd, musik och bild. I Lärarutbildningskommitténs slutbetänkande från 1999 definierar estetisk kunskap med ”den kunskap man når genom sinnena” (SOU 1999:63. s.55). De praktisk-estetiska ämnena beskrivs vidare som sammankopplade med kroppsliga förmågor och emotionella erfarenheter. Jämförelsevis beskrivs de teoretiska ämnena som att de ger

kunskap i form av vetande om världen och där texten utgör den framträdande presentationsformen (SOU 1999:63).

Gustavsson (2002) menar att uppdelningen mellan teoretisk och praktisk kunskap funnits länge. De teoretiska ämnena i skolan är de ämnen där eleverna läser sig till kunskapen medan de i de praktiska ämnena gör någonting. Den väsentliga skillnaden mellan teoretiska och praktiska ämnen ligger i att i praktiska ämnen används händerna och kroppen, ibland även i kombination med verktyg för att framställa saker och ting. Praktik sammankopplas med handlande och händerna eller kroppen, medan teori associeras med tänkande och sker i huvudet. Att se det som att människan är given en kropp och en själ är ytterligare ett sätt att se förhållandet mellan praktisk och teoretisk kunskap. Människan är skapad med olika förmågor och förutsättningar och tillgodogör sig kunskap på olika sätt. De praktiska verksamheterna utgörs av kroppens och handens arbete medan de teoretiska kunskaperna tillskrivs medvetandet eller själen. För att ytterligare dra begreppen till sin spets kan teoretiskt och praktiskt kunskap beskrivas med de termer som används i olika slags produktion, nämligen manuellt och intellektuellt arbete. Användandet av termerna manuellt och intellektuellt arbete anses vara den främsta orsaken till att teoretisk kunskap har värderats högre jämfört med praktisk kunskap. Det intellektuella arbetet ansågs länge ha högre status än handens arbete (Gustavsson, 2002).

3. Teoretiska utgångspunkter

Det finns ett otal teoretiska perspektiv kring lärande. Nedan beskrivs de teoretiska utgångspunkterna som ger en förståelse för vilka teorier som ligger till grund för studien. Dualismen har valts för att den har legat till grund för uppdelningen mellan teoretiska och praktiska ämnen. Det fenomenologiska tankesättet och sociokulturellt perspektiv är dualismens motsatts och har valts som motvikt till dualismen samt för att de präglar dagens målstyrda kursplan.

3.1 Dualism

Det dualistiska synsättet är djupt förankrat i den västerländska kulturen. Dualismen har en tydlig gräns mellan att skilja mellan begrepp och existensformer, två faktorer som borde vara sammanflätade. Idén om att kroppen var skild från själen härstammar långt tillbaka i tiden. Anhängare till kristendomen plockade upp delar av Platons idélära och kombinerade den kristna tron om en bättre värld med Platons idéer. Den dualistiska människosynen formades

med utgångspunkt i att kroppen var syndig och tillhör jorden medan själen var icke-materiell och tillhör Guds rike. Dualismen grundar uppfattningen om att själen uppehåller sig i kroppen, och därmed tankesättet att vara försedd med en kropp. En av de mest kända inom dualism var filosofen René Descartes (1596-1650). Han utvecklade en gren inom dualismen som fick namnet dualistisk interaktionism. I dualistisk interaktionism skiljde Descartes mellan medvetandet och kroppen. Han ansåg att de existerade i två olika former även om han inte avvisade att de kunde påverka varandra. Tanken och själen ansågs vara det mest viktiga medan kroppen och materia var underordnad (Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002).

3.2 Fenomenologiskt tankesätt

Som motpart till dualismen finns ett tankesätt utvecklat av filosofen Maurice Merleau-Ponty (1908-1961). För att förstå människans existentiella grundvillkor valde han att sätta kroppen i centrum. Hans tankesätt benämns fenomenologiskt och utgår från att människans existens är kroppslig. Genom de arbeten han lade fram bevisade han att kroppens intuition ofta var överordnad en rent teoretisk hållning. Merleau-Ponty tar avstamp i att människan är sin kropp. Genom kroppen varseblir människan sin omvärld. Genom användandet av sinnena beröring, smak, lukt, syn och hörsel samt förmågan till att ta in intryck genom sinnena gör det oss till eftertänksamma varelser med identitet och språk. Han anser att hade denna förmåga inte funnits hade interaktionen mellan människan och samhällsstrukturer inte fungerat. Kroppen är ingen plats där själen är inhyst utan istället en fenomenal kropp, där medvetandet alltid är närvarande. Eftersom kroppen alltid finns med oss, lagras människans upplevelser i kroppen och därigenom kan människan förstå och tolka omvärlden. Kroppen blir således vårt främsta redskap för förståelse (Jagtøien, Hansen & Annerstedt, 2002).

3.3 Sociokulturellt perspektiv

Centralt i ett sociokulturellt perspektiv är synen på att inläring sker genom interaktion med andra individer och inte genom individuella handlingar. Enligt Dhyste (2003) pågår lärande hela tiden överallt och det är förenat med samspel med andra individer. Kunskap och inläring ska enligt henne betraktas utifrån ett sociokulturellt perspektiv, vilket hon även anser att skolan bör genomsyras av. Miljön i skolan bör utformas så att den liknar verkligheten så mycket som möjligt och därmed förbereda eleverna för ett livslångt lärande. Basen för lärande är språk och kommunikation och genom att samverka, samtala, lyssna och härma andra lär sig individen. Genom interaktionen med andra individer bestäms det vad som kommer att läras in, avgörande är även gruppens sammansättning. Inom den sociokulturella

teorin finns det olika inriktningar vilket enligt Dhyste betyder att inom sociokulturell teori finns det ingen enhetlig diskurs. Det är inte möjligt att förstå hur människor utvecklas och lär om man inte tar hänsyn till lärandets situerade karaktär (Dhyste, 2003). Ytterligare en känd företrädare för det sociokulturella perspektivet är professor Roger Säljö. Han uttrycker att det är en central fråga att individen inte anses kunna lära om inte kollektivet först lär. Den som har svårighet att tillgodogöra sig kunskap i en situation kan göra stora framsteg i en annan lärandesituation i en annan miljö. Säljö menar att utmärkande för skolan, är att lärandet är ett mål i sig. Vidare anser han att människan får kunskap genom att vi lär genom olika tillfällen samt genom att på olika sätt vara delaktig i sociala situationer och därigenom vara delaktig i kommunikationen. Vi lär genom att lyssna, samtala och uppleva erfarenheter och dessa erfarenheter bär vi med oss. De omvärderas eller vidgas av nya upplevelser och erfarenheter (Säljö 2005). Från en större internationell publicering från 2000 skriver Säljö att människans lärande ska ses ur sociohistoriskt tillsammans med ett kommunikativt perspektiv. Utbildning och skola placeras centralt i sammanhanget och är viktigt för lärandet, dock ska de verksamheterna inte ses som begränsande för lärandet. Mycket av människans kunskap och beteenden utvecklas även i miljöer och kontexter vars primära mening inte är att förmedla kunskap. Det gör lärandet till en aspekt som påverkas av all mänsklig aktivitet. Individer och grupper tar med sig handlingar, kunskaper och beteenden, för användning i framtiden samt för fortsatt utveckling (Säljö, 2000).

4. Empiri

I avsnittet som följer beskrivs det empiriska tillvägagångssättet.

4.1 Val av metod

Gällande valet av datainsamlingsmetod ansåg vi den kvantitativa enkätstudien mest lämpad för att svara mot vårt syfte och våra resurser och framför allt eftersom vi ville möjliggöra ett stort antal deltagare. Enligt Ejlertsson (2005) finns det många fördelar med enkätstudien av vilka vi vill särskilt uppmärksamma några. Det är låg kostnad per respondent då det endast handlar om kopieringskostnader. Genom enkätstudien eliminerar vi den så kallade intervjuareffekten som syftar till att respondenten blir påverkad av intervjuaren. En annan variabel som avgjorde valet av undersökningsmetod var att tidigare forskning inom detta område hade utgått från samma tillvägagångssätt.

4.2 Urval

Vi valde att utföra vår studie på studenter som går lärarutbildningen i Kristianstad. För att få en variation av olika lärarkategorier så utfördes studien på studenter som gick det allmänna utbildningsområdet. Det är en kurs som alla lärarstudenter läser tillsammans oavsett vilken inriktning de har valt. Detta gav en undersökningsgrupp på 293 personer, informationen kommer från lärarutbildningscentrums expedition. Populationen ansågs lämplig eftersom de flesta studenter som går AU2 är i mitten av sin lärarutbildning och har hunnit med minst tre praktikperioder. Praktiken erbjuder erfarenheter från skolan som arbetsfält, och studenterna får erfarenhet av läraryrket.

4.3 Datainsamling

Datainsamlingen till denna undersökning har skett vid tre olika tillfällen. Populationen som undersöktes var studenter som läser andra kursen av tre, i allmänna utbildningsområdet på lärarprogrammet. Kursen kallas förkortat AU2. Det är många studenter som läser AU2 och de har därför delats in i mindre klasser. Det var anledningen till att undersökningen fick göras vid flera olika tillfällen, för att på så vis få med så många informanter som möjligt. Studenterna söktes upp då de var schemalagda med obligatoriska seminarier samt under storföreläsningar. Enkäten delades ut när informanterna kom in i undervisningssalen. De informerades muntligt om enkätens innehåll och syfte. Med enkäten fick de även ett följebrev som gav information om tillvägagångssättet för ifyllandet av enkäten. I följebrevet poängterades även anonymiteten för informanten, svaren kan inte på något vis kopplas ihop med den svarande. Vår närvaro möjliggjorde att studenternas eventuella frågor om enkäten kunde besvaras direkt.

4.4 Bortfallsanalys

Undersökningsgruppen bestod av alla lärarstudenter som våren 2007 läste allmänna utbildningsområdet på lärarprogrammet vid Högskolan i Kristianstad. De var 293 till antalet. Av dem utgjordes studiegruppen av 229 studenter, vilket gav ett bortfall på 64. Dessa siffror åskådliggörs tydligare i tabell 1. I tabellen redovisas även för hur många procent de olika grupperna utgör i undersökningen.

Tabell 1. Antalet studenter i undersökningsgruppen, studiegruppen samt gruppen utgörande bortfallet i undersökningen.

	<i>Antal studenter</i>	<i>Angivet i procent (%)</i>
Undersökningsgrupp	293	100
Studiegrupp	229	78.2
Externt bortfall	62	21.1
Internt bortfall	2	0.7

Undersökningen gjordes på tider så studenterna i AU2 enligt schema borde vara på högskolan. Bakomliggande faktorer till att studenterna inte kom till skolan, och således kom att utgöra bortfall i undersökningen, kan vara otaliga och vi avsäger oss att försöka fantisera ihop några. Av de studenter som fanns närvarande vid undersökningstillfällena var det endast en som avsåde sig att svara på enkäten, det berodde på att studenten inte mår bra. Denna student utgör, tillsammans med de studenter som inte gick att nå, kvoten för externt bortfall. Två enkäter var inte fullständigt ifyllda och hamnade således i kvoten för internt bortfall (Ejlertsson, 2005).

4.5 Enkätutformning

För att få enkäten korrekt utformad med väsentliga frågor utfördes en operationalisering (Ejlertsson, 2005). Vid operationaliseringen utgick vi från problemområdet och jobbade utifrån begreppen status, synen på idrott, egen skoltid, lärarkategorier, fram frågorna till enkäten. Även tidigare forskning inom liknade områden studerades (Sollerhed, 2000; Karlefors, 2002) och därifrån lånades de frågorna som passade in i vår studie. Enkäten kom till sist att bestå av tio frågor. De flesta frågorna hade bundna svarsalternativ men någon fråga var även av öppen karaktär. Enkäten ligger som bilaga 2.

4.6 Etiska överväganden

Studenterna gav sitt samtycke att delta i undersökningen. Genom ett följebrev (bilaga 1) informerades studenterna om att undersökningen skedde anonymt. Det är viktigt att respondenternas identitet skyddas i en enkätundersökning (Dahmström, 2005; Denscombe, 2000). Vidare användes Vetenskapsrådets forskningsetiska principer som grund för att undersökningen skulle följa den etiklag som gäller i Sverige från 2004 (Ejlertsson, 2005). Vetenskapsrådet har fyra huvudkrav gällande information till informanten, samtycke från

informanten, krav om att undersökningen sker konfidentiellt samt krav om att insamlad data endast används i avsedd undersökning (Vetenskapsrådet, 2007).

4.7 Pilotstudie

En pilotstudie med en studiegrupp på fem personer fick besvara enkäten för att testa dess förståelighet. Pilotstudien ska enligt Ejlertsson (2005) utföras på grupp som är så homogen undersökningsgruppen som möjligt. Därför utfördes pilotundersökningen på studenter som ska utbilda sig till lärare men som inte läser det allmänna utbildningsområdet den här terminen. Pilotgruppen fick besvara enkäten och efteråt fördes en diskussion huruvida enkäten var lättförståelig och fyllde sitt syfte. Eftersom inga negativa åsikter kom fram och alla hade haft lätt för att förstå behölls enkäten i sin helhet.

4.8 Bearbetning

Svaren från enkäterna bearbetades i dataprogrammet SPSS, som är ett program som används för statistiska analyser. Frekvenstabeller användes för att se fördelningar. Korstabeller användes för att mäta skillnader mellan olika variabler. Chi-två test användes för olika hypotesprövningar. Signifikansnivån för Chi-två test är 5 % ($p < 0.05$), vilket innebär att om p-värdet är under 0.05 är hypotesen statistiskt säkerställd (Ejlertsson, 2003; Wahlgren, 2005). N-värdet som anges i resultatet anger det totalt antalet svarande på varje fråga. Svartalternativen från enkäten har omkodats och delats in efter logisk systematisering, vilket innebär att en del variabler har slagits ihop och omkodats till nya variabler. Detta har gjorts för att giltiga Chi-två test skulle kunna genomföras. För att förtydliga följer ett exempel: *Fråga 6. Hur upplevde du ämnet idrott och hälsa under din egen skoltid?* Här fanns svartalternativen: enbart negativt, mest negativt, mest positivt och enbart positivt. Svartalternativen omkodades till en grupp med negativa erfarenheter och en grupp med positiva erfarenheter. Anledningen till att svartalternativen omkodats är att det är lättare att bearbeta resultaten samt att det är lättare att upptäcka samband.

5. Resultat

Resultaten redovisas utifrån de frågeställningar studien utgått från. Frågeställningarna var följande:

Hur ser lärarstudenter på ämnet idrott och hälsa?

Uppfattas ämnet olika beroende på vilket kön studenten har?

Anser lärarstudenter att statusen på ämnet idrott och hälsa har ökat eller minskat de senaste tio åren?

Uppfattar studenterna ämnet idrott och hälsa olika beroende på hur de upplevde ämnet under sin egen skolgång?

5.1 Beskrivning av materialet

Tabell 2. Kvinnor och män samt vilken utbildning (antal poäng) som de tillhör.

Läroutbildning	Kvinnor	Män	Totalt
140 poäng	123	17	140
180 poäng	45	44	88
Totalt	168	61	229

Kvinnorna utgör således majoriteten av studiegruppen, med 73.4 procent mot 26.6 procent som utgörs av män.

5.2 Hur ser lärarstudenter på ämnet idrott och hälsa?

Av studenterna ansåg 79.9 procent (n=229) att ämnet idrott och hälsa var lika viktigt som de övriga ämnena. 5.7 procent ansåg att idrott och hälsa var mindre viktigt än övriga ämnen medan 14.4 procent ansåg att idrott och hälsa var mer viktigt än övriga ämnen.

Studenterna ombads gradera kärnämnen på gymnasiet från 1-7. Resultatet baseras på hur högt eller lågt ämnet idrott och hälsa rangordnades jämfört med övriga ämnen. 16.2 procent (n=229) rangordnade idrott och hälsa under genomsnittet. 20.5 procent graderade idrott och hälsa över genomsnittet medan 63.3 procent ansåg att ämnet varken är över eller under genomsnittet.

16.6 procent (n=229) ansåg att ämnet borde vara ett helt teoretiskt skolämne på gymnasiet, medan 83.4 procent inte instämde med påståendet.

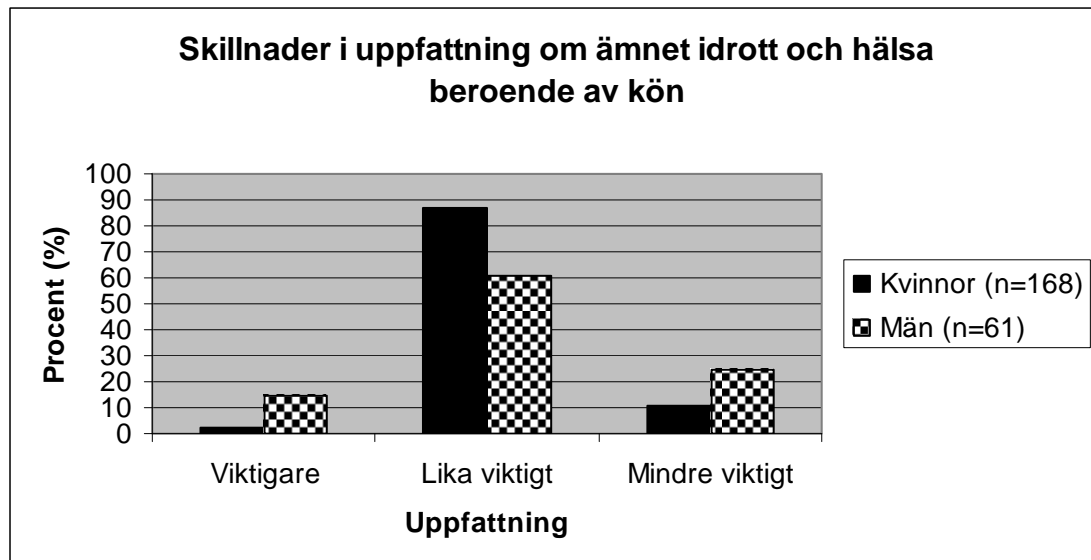
5.3 Uppfattas ämnet olika beroende på vilket kön studenten har?

I detta avsnitt redovisas resultat som visar på skillnader mellan könen.

5.3.1 Skillnader i uppfattning om ämnet idrott och hälsa

86.9 procent (n=168) av kvinnorna ansåg att idrott och hälsa var lika viktigt som övriga ämnen, motsvarande siffra för männen var 60.7 procent (n=61). 2.4 procent av kvinnorna ansåg att ämnet var viktigare än andra ämnen, 10.7 procent ansåg att ämnet var mindre

viktigt. Motsvarande siffror för männen var 14.8 procent som ansåg att ämnet var viktigare och 24.6 procent ansåg att ämnet var mindre viktigt. Det fanns ett samband ($p=0.000$) mellan vilket kön studenterna tillhör och hur de uppfattade ämnet idrott och hälsa. Dessa siffror åskådliggörs i figur 1.

Figur 1. Stapeldiagram som visar skillnader i uppfattningen om ämnet idrott och hälsa beroende av kön.

5.3.2 Synen på ämnets förändrade status

29.7 procent ($n=229$) av studenterna ansåg att statusen på ämnet idrott och hälsa hade minskat under de senaste tio åren. 45.9 procent ansåg att statusen hade ökat medan 24.5 procent ansåg att statusen var oförändrad.

51.2 procent ($n=168$) av kvinnorna ansåg att ämnets status har höjts de senaste åren medan motsvarande siffra på männens sida var 31.1 procent ($n=61$). 22.0 procent av kvinnorna ansåg att ämnets status var oförändrat medan 26.8 procent ansåg att ämnets status minskat. Motsvarande siffror på männens sida var 37.1 procent som ansåg att ämnets status var oförändrat och 37.7 procent som ansåg att ämnets status minskat. Det fanns ett signifikant samband ($p=0.027$) mellan vilket kön studenterna tillhör och hur de ansåg att ämnet idrott och hälsas status har förändrats under de senaste tio åren.

5.3.3 Upplevelser från den egna skoltiden

32.7 procent av kvinnorna ($n=168$) uppgav att de hade mest negativa upplevelser från ämnet idrott och hälsa under sin egen skoltid männens andel motsvarande 13.1 procent ($n=61$).

Tabell 3 redovisar samtliga resultat. Det fanns ett signifikant samband ($p= 0.003$) mellan vilket kön studenten tillhör och hur de upplevde ämnet idrott och hälsa under sin egen skoltid.

Tabell 3. Kvinnor och mäns positiva och negativa upplevelser av idrott och hälsa under sin egen skoltid, angivet i absoluta tal.

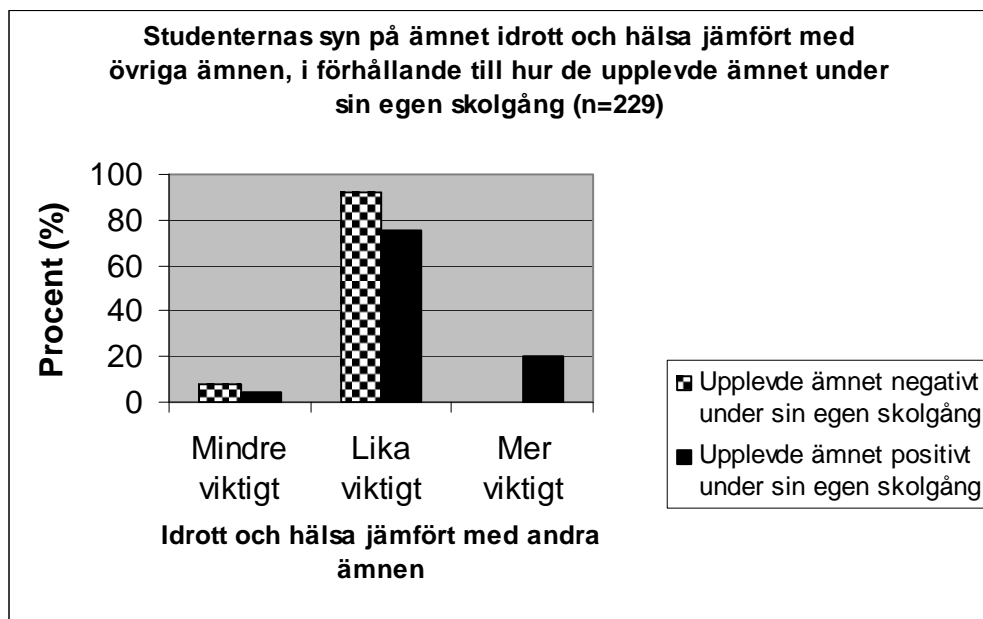
	<i>Negativa upplevelser</i>	<i>Positiva upplevelser</i>
Män	8	53
Kvinnor	55	113
Totalt antal	63	166

5.4 Uppfattar studenterna ämnet idrott och hälsa olika beroende på hur de upplevde ämnet under sin egen skolgång?

I detta avsnitt redovisas resultat som visar på skillnader mellan de med positiva erfarenheter från idrottsämnet under sin egen skoltid, gentemot dem med negativa erfarenheter.

5.4.1 Åsikter om ämnets relevans

Det fanns ett signifikant samband ($p=0.001$) mellan hur studenterna upplevt idrott och hälsa under sin egen skolgång och hur viktigt de ansåg att ämnet idrott och hälsa var. Av de studenter som angav att de upplevt idrott och hälsa negativt under sin egen skolgång var det 0.0 procent ($n=63$) som ansåg att idrott och hälsa var mer viktigt än övriga ämnen. Motsvarande siffra bland dem som upplevt ämnet positivt var 19.9 procent ($n=166$). Figur 2 redovisar samtliga resultat.

Figur 2. Stapeldiagram som visar studenternas syn på ämnet idrott och hälsa jämfört med övriga ämnen, i förhållande till hur de själva upplevde ämnet under sin egen skolgång.

5.4.2 Rangordning av ämnet idrott och hälsa

Det fanns ett signifikant samband ($p=0.000$) mellan hur studenterna upplevde ämnet idrott och hälsa under sin egen skolgång samt hur de rangordnade ämnet jämfört med övriga kärnämnen i gymnasiet. 27.1 procent ($n=166$) som hade positiva erfarenheter av ämnet från sin egen skolgång rangordnade ämnet högre än de övriga ämnena. Motsvarande siffra bland dem som hade negativa erfarenheter från sin egen skolgång var 3.2 procent ($n=63$). Av dem som upplevt ämnet positivt rangordnade 13.9 procent ämnet lägre än övriga kärnämnen, 59.0 procent rangordnade ämnet varken högre eller lägre än genomsnittet. Motsvarande siffror bland dem med negativa upplevelser från sin egen skoltid hade 22.2 procent rangordnat ämnet lägre och 74.6 procent hade placerat ämnet varken högre eller lägre jämfört med andra ämnen.

5.5 Påstående om ämnet idrott och hälsa

I enkätundersökningen fick lärarstudenterna ta ställning till olika påståenden om ämnet idrott och hälsa. 98.7 procent av studenterna ($n=229$) höll helt eller delvis med i påståendet att det var viktigt med fysisk bildning av kroppen och 99.1 procent tyckte helt eller delvis att idrott och hälsa är ett viktigt ämne för framtida hälsa. 27.1 procent håller helt eller delvis med om att idrott och hälsa är ett konkurrensämne som splittrar. 40.6 procent håller helt eller delvis med om påståendet att idrott och hälsa är ett orättvist ämne. I tabell 4 redovisas lärarstudenternas ($n=229$) svar på de elva påståendena.

Tabell 4. Lärarstudenternas svar på påståendena om ämnet idrott och hälsa i absoluta tal (n=229).

Påstående om ämnet idrott och hälsa	Håller helt med	Håller delvis med	Vet ej	Håller delvis inte med	Håller inte alls med
Ett onödigt ämne som skulle kunna lämna plats till andra ämnen istället	1	4	1	12	211
Idrott är ett roligt ämne	132	74	1	14	8
Idrott är ett kul avbrott i skolarbetet	127	66	15	9	12
Ett orättvist ämne, förutsättningarna är så olika och tydliga i idrott	16	77	30	52	54
Ett konkurrensämne som splittrar	14	48	48	39	80
Ett ämne som sammansvetsar grupper och klasser	58	119	24	24	4
Det är viktigt med fysisk bildning/utbildning av kroppen	206	20	1	1	1
Träningen av motoriken är bra för läs- och skrivinlärning	173	35	18	1	2
Ett ämne som är starkt kopplat till självförtroende	84	109	1	14	1
Idrott är ett viktigt ämne för framtida hälsa	198	28	2	1	--
Bra med rörelse för att eleverna skall sitta stilla på övriga lektioner	146	56	15	9	3

6. Diskussion

I avsnittet som följer diskuteras resultaten utifrån syftet för studien och forskningsbakgrunden. Forskningsbakgrunden knyts ihop med lärarstudenternas svar på enkäterna. Underrubrikerna baseras på de frågeställningar som använts i arbetet och har till syfte att göra diskussionen tydlig.

6.1 Samband mellan egen skolgång och uppfattningar

Det mest anmärkningsvärda som framkom av resultaten i studien var att den egna skoltiden i så stor utsträckning påverkade lärarstudenternas uppfattning om ämnet idrott och hälsa. Av de studenter som hade positiva erfarenheter av ämnet från sin egen skoltid ansåg 19.9 procent att idrottsämnet var viktigare än andra ämnen. Motsvarande siffra bland dem som hade negativa upplevelser av ämnet var 0.0 procent. Generellt sett rangordnade de studenter som hade negativa upplevelser från idrotten ämnet lägre, jämfört med de övriga kärnämnen på gymnasiet. Dessa samband visar på hur stor påverkan egna erfarenheter och upplevelser från barn- och ungdomså har för människans framtida åsikter och detta medför stort ansvar för läraren i idrott och hälsa. Idrottsläraren är den som utformar idrottsundervisningen och påverkar på så vis vilka upplevelser eleven kommer att ta med sig från sin skolgång. De nationella kursplanerna för ämnet idrott och hälsa är relativt vagt formulerade (Annerstedt, 2001; Skolverket, 1994) vilket kan leda till svårigheter med att forma undervisningen. Betraktat ur ett sociokulturellt perspektiv kan detta innebära problem, för enligt Säljö (2005) är skolan, efter familjen, en av de viktigaste miljöerna där socialisation sker. Upplever individer idrottsundervisningen negativt under sin skoltid, så är det stor risk att de i vuxen ålder anser ämnet vara mindre viktigt. Det skulle i sin tur kunna innebära att inställningen till fysisk aktivitet överlag blir negativ. I kursplanen finns målen för vad varje elev ska ha uppnått i ämnet. Eleven ska bland annat ha utvecklat ett bestående intresse för regelbunden fysisk aktivitet och genom det ha förstått värdet av fysisk aktivitet och kunna sätta det i samband med livsstil och hälsa. En elev skulle på grund av negativa upplevelser från ämnet idrott och hälsa riskera att i vuxen ålder bli fysiskt inaktiv, om nu barndomens upplevelser sätter så djupa spår. Det skulle i sin tur kunna leda till ohälsa med följsjukdomar. Därför måste det vara av största vikt att eleverna får med sig en positiv bild av idrottsämnet för att ha så bra förutsättningar som möjligt för fortsatt fysisk aktivitet och bra hälsa.

6.2 Ämnets status

Forskning (Annerstedt, 1995, 2001; Engström & Redelius, 2002; Hardman & Marshall, 2000) visar på att idrottsämnet anses ha lägre status än vad övriga ämnen i skolan har. Studien bland lärarstudenterna visar dock att de anser att ämnets status har höjts under de senaste tio åren, vilket måste ses som ett positivt resultat. Förhoppningsvis kommer detta synsätt bland lärarstudenterna att följa med dem ut i skolans värld där de så småningom kommer att vara verksamma. Vi kan spekulera i vad detta beror på. Hälsa och motion är något som flitigt

dryftas i allehanda medier. På senare år har vi även kunnat skönja en ökning i debatten kring barns- och ungdomars hälsa eller bristen på hälsa. Människor vill gärna att någon ska ta ansvar för varför barn idag lider av allt sämre hälsa och skolans ansvar har debatterats i sammanhanget. Faktorer som dålig skolmat, försäljning av godis och läsk i cafeteria på skolan och otillräckliga skolgårdar är förhållanden som nämnts som bidragande orsaker. Denna fokusering och medvetenhet kring ämnet tror vi kan ha bidragit till att lärarstudenterna anser att statusen på idrottsämnet har ökat under de senaste tio åren.

Nästan alla lärarstudenterna i vår undersökning ansåg att idrott och hälsa är ett ämne som är viktigt för framtida hälsa, de ansåg även att det var viktigt med fysisk bildning av kroppen. Skolverket presenterade 2003 en rapport där även majoriteten skolbarnsföräldrar var av samma mening, vilket var en förändring sedan undersökningen genomfördes 1997. Vi anser att genom att lärarstudenterna visar på god förståelse inför de delar som anses grundläggande för ämnet (ämnet är viktigt för framtida hälsa och fysisk bildning) borde den inställningen ytterligare förstärka status och legitimitet för ämnet (Skolverket, 2003).

6.3 Skillnader ur ett genusperspektiv

I studien framkom skillnader i resultaten mellan män och kvinnor. Bland kvinnorna var det betydligt fler än männen som hade negativa upplevelser från sin egen skoltid. Detta är en intressant iakttagelse. Vad det kan bero på är svårt att säga, men det stämmer överens med en nationell undersökning som gjordes 2003. I undersökningen framkom det att manliga elever/studenter var mer positivt inställda till idrottsämnet än sina kvinnliga motsvarigheter. I den här studien var andelen kvinnliga lärarstudenter med negativa upplevelser av idrottsämnet från sin egen skoltid 32.7 procent medan den nationella studien redovisar procentsatsen 21 procent (Redelius, 2004). Bakgrunden till de här omständigheterna kan eventuellt härledas bakåt i tiden. Idrottsämnet har ur ett historiskt perspektiv varit ett uppdelat ämne där fokus lagts på det manliga könet (Carli, 2004; Lundvall & Meckbach, 2003). Som vi tidigare nämnde har idrottsläraren en viktig roll i att göra undervisningen så optimal för varje elev som möjligt. Kanske beror flickornas negativa inställning på den undervisande läraren. Idrottsläraren har eventuellt ett omedvetet eller medvetet sätt att bemöta pojkar och flickor olika. Skulle det vara så, så skulle en del av idrottslärarutbildningen behöva viga åt att lära och göra studenterna medvetna om ett objektiva förhållningssätt, när det gäller att bemöta flickor och pojkar lika i undervisningen. Genom att tydliggöra för blivande lärare hur elever

vanligen uppfattar undervisningen tror vi att de borde få ett bättre utgångsläge när de ska bemöta eleverna i undervisningen.

6.4 Lärarstudenternas uppfattning om idrottsämnet

Syftet med studien var att undersöka lärarstudenters inställning till ämnet idrott och hälsa samt dess status som ämne. En relativt liten andel (5.2 %) av studenterna angav att ämnet var mindre viktigt jämfört med övriga ämnen, på denna fråga gavs dock möjligheten att svara neutralt. När studenterna sedan ombads att gradera kärnämnen på gymnasiet graderade en betydligt större del (16.2 %) ämnet som mindre viktigt än genomsnittet. Skillnaden beror säkerligen på att när studenterna ges möjligheten att svara neutralt så är det bara de med mest positiva eller negativa uppfattningar om ämnet som tar ställning i frågan. Vi tror att siffran 16.2 procent utgör ett mer sanningsenligt resultat av hur lärarstudenterna ser på ämnet. Detta kan bero på att idrott och hälsa tillhör kategorin praktisk-estetiska ämnen (Meckbach & Söderström, 2002) och denna kategori av ämne har ett historiskt arv av att vara lägre klassade än de teoretiska ämnena (Gustavsson, 2002). 16.6 procent av lärarstudenterna ansåg att idrottsämnet borde vara helt teoretiskt på gymnasienivå. Det är anmärkningsvärt eftersom kursplaner och styrdokument påtalar vikten av praktiska komponenter i ämnet, något som blivande lärare borde vara insatta i och införstådda med. Tanken att idrottsämnet borde vara helt teoretiskt låter mycket främmande i våra öron. Under våra ämnesstudier till lärare i idrott och hälsa utgjordes en stor del av undervisningen av praktiska moment. Vi lade även åtskilliga timmar på att studera vikten av motorisk utveckling och fysisk aktivitet för att utveckla en sund och användbar kropp. Det gav oss ett sätt att se på kroppen ur ett perspektiv som liknas vid det fenomenologiska tankesättet som tidigare beskrivits. Att säga att ämnet idrott och hälsa borde vara ett helt teoretiskt ämne visar på ett dualistiskt synsätt. Descartes idé om att kroppen och medvetandet var skiljda från varandra, där tanken och själen var viktigast medan kroppen var underordnad kan sättas i förhållande till det svaret. Dualismen är starkt rotad i vår västerländska kultur, vilket kan vara en anledning till att en del studenter svarade som de gjorde. Hade lärarstudenter haft ett fenomenologiskt tankesätt hade de sett kroppen och medvetandet som ett, och därmed förstått att undervisning i idrottsämnet inte enbart kan ske med teori. Genom att få använda kroppen och dess sinnen anser vi att den bästa inläringen sker. Det finns även ett problem sett utifrån de teoretiska perspektiv vi belyst. Vi kan se en skillnad mellan på vilket sätt som kursplaner och styrdokument är skrivna på, jämfört med hur verkligheten i skolans verksamhet eller samhället ser ut. På grund av dualismens utbredhet i vårt samhälle tror vi att människor generellt stödjer uppfattningen om

att själen och kroppen är åtskiljda. Kursplaner och styrdokument utgår mer från det fenomenologiska synsättet. Översättning från teori, som utgörs av styrdokumentet och det fenomenologiska tankesättet, till verkligheten som fortfarande till stor del utgörs av det dualistiska tänkandet försvåras på grund av detta. Att kombinera dessa två motpoler inom teoretiska utgångspunkter, och att det sedan sker i skolans verksamhet är förkastligt. Skolan borde vara en miljö med klara enkla riktlinjer, med lite utrymme för feltolkningar. På så vis skulle undervisningen också kunna bli mer likformig och jämn oberoende av vem som läser styrdokumentet.

Det kan ifrågasättas huruvida blivande lärare som inte respekterar ett ämnes innehåll ska kunna samverka med en kollega som undervisar i det ämnet. Vi kan även utifrån våra egna erfarenheter se till den del av vår utbildning som syftade till att ge kunskap om ämnesövergripande arbete i skolan. Vi tror att eftersom lärare till elever i de äldre åldrarna precis som lärare till de lägre åldrarna numera behöver läsa två undervisningsämnen för att få ut examen skulle det kunna bidra till en ökad förståelse för andra ämnen. Alla lärares inställning till ämnet idrott och hälsa utgör en viktig del för ämnets fortsatta utveckling framåt. Eftersom undersökningen är gjord på lärarstudenter i AU2 finns det en risk att de ännu inte hunnit läsa sitt andra ämne och därmed ännu inte fått ett vidare perspektiv på undervisningsämnenas betydelse i skolan.

6.5 Slutsatser och vidare forskning

Slutsatser vi kan dra av vår undersökning är att lärarna i idrott och hälsa har en nyckelroll för hur framtida individer kommer att se på ämnet. För att höja statusen på ämnet är det viktigt att varje elev får positiva upplevelser med sig från idrottslektionerna. Det utesluter även förslaget om att göra ämnet till ett helt teoretiskt ämne på gymnasiet. Vi anser att lärarutbildningen har ett ansvar när det gäller att forma lärarstudenter att ha en sund och positiv inställning gentemot alla skolämnen.

Under arbetets gång har funderingar om fortsatt forskning kring ämnet idrott och hälsa uppkommit. Det hade varit intressant att undersöka vilka omständigheter det är som inverkar på att kvinnor generellt har sämre upplevelser från idrottsundervisningen. Att även undersöka huruvida de som upplevde ämnet som negativt under sin egen skolgång, i vuxen ålder lever ett aktivt liv med motion och fysisk aktivitet hade varit spännande att jämföra. Det hade även varit intressant att studera vilka faktorer som har hjälpt till att höja ämnets status. Lyckas man

hitta dessa faktorer skulle det kunna hjälpa till i arbetet med att höja idrottsämnets status ytterligare. En annan fundering som uppkommit är hur lärarutbildningen utformas för att blivande lärare ska få en bättre syn på ämnet idrott och hälsa. När vi själva läste den första kursen i allmänna utbildningsområdet hade vi cirka två idrottslektioner. Lektionerna borde kunna utökas eller omorganiseras så att själva ämnet idrott och hälsa lyfts fram i fokus.

6.6 Metoddiskussion

Eftersom undersökningen var av kvantitativ sort så valdes enkäter som undersökningsinstrument. Intervjuer hade kunnat ge en mer specifik bild på hur enstaka studenter uppfattar ämnet idrott och hälsa. Med utgångspunkt från studiens syfte som var att ge en generell bild av hur lärarstudenter ser på idrottsämnet var enkätundersökning en bättre metod. Vi ansåg inte det möjligt att genomföra intervjuer på så många individer. En enkätundersökning med fasta svarsalternativ underlättade även vid sammanställningen av resultaten. Beträffande undersökningens validitet gav enkätfrågorna ett relativt bra underlag för studiens syfte. Utformningen av enkätfrågorna kan ha missuppfattas och lett till missvisande svar, men det är troligtvis inget som påverkat studiens slutgiltiga resultat. För att uppnå hög reliabilitet är det viktigt att frågorna i enkäten ställs på ett korrekt sätt. Det utesluter att informanterna svarar slumpmässigt (Ejlertsson, 2005). För att ytterligare höja reliabiliteten på undersökningen var vi närvarande vid undersökningstillfällena, vilket gav informanterna möjlighet att fråga oss vid oklarheter. Vår närvaro kan dock ha färgat informanternas svar, på så sätt att de inte ville stöta sig med oss som personer i egenskap av blivande idrottslärare.

Möjligheten finns att resultaten blivit annorlunda om de lärarstudenter som utgjorde bortfallet (21.8 procent) hade besvarat enkäten. Informanterna söktes vid ett flertal tillfällen då de var obligatoriskt schemalagda och studiegruppen kom att bestå av 78.2 procent av urvalsgruppen. Det är en relativt hög svarsfrekvens. Dock hade eventuellt svarsfrekvensen kunnat vara större om enkäten även lagts ut elektroniskt på studenternas gemensamma nätverk. Denna möjlighet valdes bort på grund av tekniska svårigheter.

7. Sammanfattning

Syftet med uppsatsen var att undersöka hur blivande lärare ser på ämnet idrott och hälsa samt dess status som ämne i skolan. I forskningsbakgrunden finns en beskrivning av idrott och hälsa utifrån perspektiven historia, genus, status, skola och samverkan. En redogörelse om synen på teoretiska och praktiska ämnen avslutar kapitlet.

Idrott och hälsa blev ett obligatoriskt skolämne när folkskolan infördes 1842. Sedan dess har ämnet genomgått en rad olika förändringar och namnbyten. Från starten användes ämnet som en inkörsport för pojkar till militärtjänsten och bestod enbart av fysisk fostran. Idag är ämnet betydligt mer hälsofokuserat och baserat på mål istället för prestation. Statusen på ämnet idrott och hälsa är av tradition lägre än bland teoretiska ämnen. Förhållandet mellan teoretiska och praktiska ämnen kan kopplas tillbaka till filosofen Descartes och hans dualistiska tänkande.

Studien som genomfördes var av kvantitativ sort, och utgjordes av en enkätundersökning bland lärarstudenter vid Högskolan i Kristianstad. Studiegruppen utgjordes av 229 studenter, som läste det allmänna utbildningsområdets andra termin, AU2. Resultaten har bearbetats och sammanställts med hjälp av dataprogrammet SPSS.

De viktigaste slutsatserna som framkom av studien var följande; upplevelser från idrottsämnet under den egna skoltiden spelade stor roll för hur man förhåller sig till ämnet senare i livet. Kvinnor hade generellt sämre upplevelser av ämnet idrott och hälsa än män.

Referenslitteratur

- Annerstedt, Claes. (1995). *Idrottsdidaktisk reflektion*. Varberg: Multicare förlag AB.
- Annerstedt, Claes. (2001). *Idrottsundervisning ämnet idrott och hälsas didaktik*. Göteborg: Multicare förlag AB.
- Carli, Barbro. (2004). *The Making and Breaking of a female culture*. Göteborg: ACTA UNIIVERSIATES GOTHOBURGENIS.
- Dahmström, Karin. (2005). *Från datainsamling till rapport*. Lund: Studentlitteratur.
- Denscombe, Martyn. (2000). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Dhyste, Olga. (2003). "Sociokulturella teoriperspektiv på kunskap och lärande". I red Dhyste, Olga. (2003). *Dialog, samspel och lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Ejlertsson, Göran. (2003). *Statistik för hälsovetenskaper*. Lund: Studentlitteratur.
- Ejlertsson, Göran. (2005). *Enkäten i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Ekberg, Jan-Eric & Erberth, Bodil. (2000). *Fysisk bildning – om ämnet idrott och hälsa*. Lund: Studentlitteratur.
- Engström, Lars-Magnus & Redelius, Karin. (2002). *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS förlag.
- Gustavsson, Bernt. (2002). *Vad är kunskap? En diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Kalmar: Skolverket.
- Hardman, Ken & Marshall, Joe. (2000). *The state and status of physical education in schools in international context*. European Physical Education Review, Volume 6(3) s. 203-229.
- Jagtøien, Greta Langlo, Hansen, Kolbjørn & Annerstedt, Claes. (2002). *Motorik, lek och lärande*. Göteborg: Multicare Förlag AB. Gyldendal Undervisning.
- Karlefors, Inger. (2002). *Att samverka eller...? Om idrottslärare och idrottsämnet i den svenska grundskolan*. Akademiska avhandlingar vid Pedagogiska institutionen, Umeå universitet, Nr 63.
- Lundvall, Suzanne & Jane, Meckbach. (2003). *Ett ämne i rörelse*. Göteborg: HLS förlag.
- Meckbach, Jane & Söderström, Suzanne. (2002). "Kärt barn har många namn". I red Engström Lars-Magnus & Redelius Karin. (2002). *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS förlag.

Meckbach, Jane & Söderström, Suzanne. (2002). *Estetik och kroppsrörelse*. I red Engström Lars-Magnus & Redelius Karin. (2002) *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS förlag.

Nationalencyklopedin. (2007). Elektronisk källa. Hämtat 2007-05-01 17.00
<http://www.ne.se>

Redelius, Karin. (2004). *Bäst och pest!* I red Larsson, Håkan & Redelius Karin. (2004). *Mellan nytta och nöje. Bilder av ämnet idrott och hälsa*. Stockholm: Idrottshögskolan.

Skolverket. (1994). Elektronisk källa. Hämtad 2007-04-11 19.13.
<http://www.skolverket.se/sb/d/740#paragraphAnchor0>

Skolverket. (2004). *Attityder till skolan 2003. Elevernas, lärarnas, skolbarnsföräldrarnas och allmänhetens attityder till skolan under ett decennium*. Elektronisk källa. Hämtad 2007-05-01. 21.18. Pdf-fil, beställningsnummer 04:840.

Sollerhed, Ann-Christin. (2000). *Burhöns och bänkbarn. Om barns rörelse eller brist på rörelse i dagens skola*. D-uppsats i Pedagogik. Institutionen för beteendevetenskap, Högskolan Kristianstad.

SOU 1999:63. *Att lära och leda. En lärarutbildning för samverkan och utveckling. Lärarutbildningskommitténs slutbetänkande*. Elektronisk källa. Hämtad 2007-04-27. 10.51.
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/02/46/76/01ff9c9c.pdf>

Säljö, Roger. (2000). *Lärande i praktiken. Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Säljö, Roger. (2005). *Lärande och kulturella redskap. Om lärprocesser och det kollektiva minnet*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Thedin Jakobsson, Britta. (2004). "Basket, brännboll och så lite hälsa!" I red Larsson, Håkan & Redelius Karin. (2004). *Mellan nytta och nöje. Bilder av ämnet idrott och hälsa*. Stockholm: Idrottshögskolan.

Verket för högskoleservice. Elektronisk källa. Hämtad 2007-04-12. 22.26.
<http://www.vhs.se/templates/Page.aspx?id=969>

Vetenskapsrådet. (2007). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Elektronisk källa. Hämtad 2007-04-24. 20.04.
http://www.vr.se/download/18.6b2f98a910b3e260ae28000360/HS_15.pdf

Wahlgren, Lars. (2005). *SPSS steg för steg*. Lund: Studentlitteratur.

Bilagor

Bilaga 1

Enkätundersökning till dig som går AU2

Vi är två studenter på högskolan i Kristianstad som under läsåret gör ett examensarbete om hur olika lärarkategorier förhåller sig till olika skolämnen. På grund av att du just nu går AU2 så passar du perfekt för att medverka i undersökningen.

Undersökningen är frivillig och går att avbryta när som helst. Dock är det viktigt för undersökningens kvalitet att så många som möjligt besvarar enkäten och vi skulle uppskatta ifall du väljer att medverka.

Undersökningen är anonym. Dina svar kommer inte att kunna kopplas till dig.

Om du har några frågor eller har synpunkter på enkäten så kan du kontakta oss på tfn: XXX-XXXXXX

Tack för din medverkan!

Linus Nilsson

Kajsa Svensson

Lärarprogrammet

Bilaga 2

Enkätundersökning

Läs noga igenom frågorna med tillhörande svarsmöjligheter. Svara sedan på frågan genom att sätta **ett** kryss i den ruta för det svar du anser vara rätt eller mest stämmer med din uppfattning.

Jag är

Man	☐
Kvinna	☐

1. Vilken lärarutbildning går du du?

140 p	☐
160 p	☐
180 p	☐
Annat	

2. Vilka ämnen/inriktning/specialisering har du valt?

.....

3. Hur viktigt tycker du att ämnet idrott och hälsa är jämfört med andra ämnen?

Mindre viktigt	☐
Lika viktigt	☐
Mer viktigt	☐

4. Vilka ämnen tycker du är viktigast i skolan, de teoretiska eller de praktiska?

Teoretiska	☐
Lika viktiga	☐
Praktiska	☐

5. Rangordna kärnämnen på gymnasiet efter hur viktiga du anser dem vara. (1 viktigast, 7 minst viktigt)

Matematik	☐
Idrott och hälsa	☐
Samhällskunskap	☐
Naturkunskap	☐
Svenska	☐
Engelska	☐
Religionskunskap	☐

6. Hur upplevde du ämnet idrott och hälsa under din egen skoltid?

Enbart negativt	☐
Mest negativt	☐
Mest positivt	☐
Enbart positivt	☐

7. Jag anser att idrott och hälsa borde vara ett helt teoretiskt skolämne på gymnasiet.

Instämmer	☐
Instämmer inte	☐

8. På vilket sätt anser du att idrottsämnets status har förändrats under de senaste tio åren?

- Dess status har ökat mycket
- Dess status har ökat något
- Dess status har varken ökat eller minskat
- Dess status har minskat något
- Dess status har minskat mycket

Påstående om ämnet idrott och hälsa	Håller helt med	Håller delvis med	Vet ej	Håller delvis inte med	Håller inte alls med
Ett onödigt ämne som skulle kunna lämna plats till andra ämnen istället					
Idrott är ett roligt ämne					
Idrott är ett kul avbrott i skolarbetet					
Ett orättvist ämne, förutsättningarna är så olika och tydliga i idrott					
Ett konkurrensämne som splittrar					
Ett ämne som sammansvetsar grupper och klasser					
Det är viktigt med fysisk bildning/utbildning av kroppen					
Träningen av motoriken är bra för läs och skrivinlärning					
Ett ämne som är starkt kopplat till självförtroende					
Idrott är ett viktigt ämne för framtida hälsa					
Bra med rörelse för att eleverna skall sitta stilla på övriga lektioner					

Tack för din medverkan!
Kajsa och Linus